

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XVI. Idem Electo V. de a Octonen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

condemnati, qualiter procedere valeas contra ipsos, oraculum duxisti Sedis Ap. requirendum. Nos autem f. t. t. respondemus, quod licet contra eos non appareat accusator, si tamen aliis argumentis illos constiterit esse usurarios manifestos, in eos poenam d. in Lateranensi contra usurarios editam Concilio, liberè poteris exercere.

NOTÆ.

^a **A** *Lisiod.*) Ita etiam legitur in tertia collectione *sub hoc tit. c. fin.* De Alisiodorensi dicitur egi *in c. 14 de presump.*

^b *Manifesti.*) Quinam illi dicantur, exposui *in cap. 3. hoc tit.*

^c *Accusator.*) Juxta tradita *in c. evidentiæ de accusat.* ubi commentarium hujus textus dedit *Lateran.*) Relato *in cap. 3. hoc tit.*

CAPUT XVI.

Idem Electo V. de^a Orlonen.

Salubriter. *Et infra:* Sanè generum ad fructus possessionum, quæ sibi sunt à focero pro numerata dote b pignori obligatæ, computandos in sortem non credimus compellendum, cum frequenter dotis c fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda.

NOTÆ.

^a **O**rlonen. (Ita legitur in quarta collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* & cum præfens epistola non reperitur inter epistolas editas à Sirleto, & Bolquero, cognosci non potest de quo Episcopo tantum electo in præfenti agatur.

^b *Pignori.*) Et si fidejussor pro dote dari nequeat, pignus tamen ad ejus securitatem constitui valet, ut probavi *in cap. 6. de pignor.*

^c *Dotis fructus.*) Quos ex rebus dotalibus perceptos constante matrimonio maritus suos facit ratione domini, quod in dote habet, & pro sublevandis oneribus matrimonii, *l. dotis 7. l. plerumque 10. §. sed fetus 3. l. cum in fundo 78. ff. de jure dot. l. pro oneribus 20. l. final. §. præterea 2. C. cod. tit. l. fructus 7. l. si fundus 8. l. in insulam 42. §. fructus, l. usufructu 57. l. final. ff. solut. matrim. l. unie. §. cumque 9. Cod. de rei uxor. action. l. 26. cum sequenti. ii. part. 4.* Desideratur tamen, ut res dotalis marito tradita sit, aliàs si tantum promissa fuerit, fructus non lucratur, *l. de divisione 5. ff. solut. matrim.* Item requiritur ut matrimonium sequutum sit, nec præcedens dotis traditio sufficit *d. l. dotis 7. §. fin. cum l. sequenti. ff. de jure dot. l. si ante 6. ff. solut. matrim. l. 1. §. Et primum secundo, cum §. sequenti. ff. pro dote.* Quare fructus percepti antea non cedunt lucro mariti, sed augent dorem ipsam, *l. videamus 38. §. ante 12. ff. de usur.* Præcipuè etiam desideratur, quod maritus sustineat onera matrimonii, & propriis sumptibus alar uxorem, *l. in insulam, §. usuras 3. ff. solut. matrim. juncta l. si quis 21. §. ult. ff. de donat. inter. l. final. in princip. ff. de dolo except.* Ideoque si usura dotis à focero promissæ sint genero quamdiu dos ei solvatur, & mulierem non aluerit vir, sed focer, improbè ab eo usuras petit, *l. cum post 69. §. in domum 3. ff. de jure dot. quia fructus & usura, quæ pro fructibus promittuntur, cedunt pro oneribus matrimonii, l. si maritus 46. ff. famil. ercisc. l. dotis 7. d. l. pro oneribus 20. docent Donell. lib. 14. comment. cap. 7. ubi Osvaldus Treutlerus vol. 2. select. disp. 7. thesi 9. Cujac. tit. Cod. de jure dot. in princ. & in l. unie. §. cumque, Cod. de rei uxor. Campegius de dote 2. part. quest. 12. Constantius Rogerus eod. tract. quest. 16. Franc. Hothom. in disp. de dotibus, Paul. post medium, Fontanel. de part. nupt. claus. 6. glos. 2. per ros. P. Barbosa in d. l. de divisione 5. Galbanus de usu-*

fruct. c. 22. quomodo autem fructus pendentes solo matrimonio dividantur, exponunt Osvaldus *in dist. c. 7. Donell. lib. E. Ecobar tom. 2. de ration. comput. 9.* Alvarus Valascus *in praxi part. c. 29.* Benedictus Pinel. lib. 5. select. cap. 2.

COMMENTARIUM.

Cum certum sit, creditorem teneri imputare in sortem principalem fructus perceptos ex re sibi pignori data, ut probavi *in cap. cum contra, de pignor.* difficilis merito visa est Doctoribus tam Jurisperitis, quam Theologis præfens decisio, dum in ea Innocentius III. docet maritum non teneri imputare in dorem fructus perceptos ex pignore pro dote securitate à focero datos: quare varias huic decisioni assignarunt interpretationes Gomez, *in l. 50. Tauri, p. 30.* Castillo 3. *controv. c. 23.* Valascus *consult. 8. per ros.* Canisius *de usur. cap. 6. num. 6.* alii congehi à Barbosa *in præfenti*: quibus addendi sunt Cyriacus *lib. 1. controv. 80.* Leothard. *de usur. cap. 28. per totum.* Fontanel. *de part. nupt. claus. 6. gloss. 2. part. 6.* Hermosilla *in l. 10. tit. 1. p. 5. gloss. 2. num. 149.* Giurba *decis. 72.* Gutierrez *de delict. qu. 91.* Acosta *de privi. credit. regul. 3. limit. 2. per ros.* Carleval. *lib. 1. de judiciis, tit. 3. disp. 8. num. 20.* Gibalinus *de usur. lib. 4. cap. 5. art. 15. cons. 66.* Pluribus placuit præfentem textum procedere favore matrimonii: quæ doctrina nullo modo defendi potest; tum quia contractus, de quo in præfenti, non est usurarius, ut infra dicemus: tum etiam, quia usura propter nullam causam piam, & favorabilem exerceri potest, *cap. super eo 4. hoc tit.* Fortunius Garcia *de ultimo fin. illat. 6.* textum hunc sic accipit dum ait, præfentem textum procedere ratione tacitæ donationis, quam fecit focer genero fructuum pignoris pro dote securitate traditi. Quæ præsumptio donationis nascitur ex eo, quod pater tenetur filia dorem dare, aut alimenta præstare, *l. final. C. de dotis promiss. l. qui liberos 30. de ritu nupt.* Verum hæc interpretatio minimè sustineti valet: tum quia Innocent. III. cum interrogatus fuisset de jure, nihil respondit de donatione; sed quid juris ratio in præfenti casu dicitur: tum etiam quia si vera esset dicta sententia, sequeretur inde fructus pignoris interesse dotis excedentes, ab ipso genero in sortem computandos esse. Aliis communiter placuit in præfenti casu

casu generum fructus lucrari vi tacita: conventionis in compensationem damni emergentis, ex eo quia interim dum sibi dos non solvitur, ex proprio patrimonio sustinet onera matrimonii, quæ ex dote, vel dotis fructibus sustinere debebat: & consequenter recipit pignoris fructus in compensatione lucri cessantis; siquidem si statim cum promissa fuit dos, sibi solveretur, posset maritus cum ea negotiari, & ex tali negotiatione lucrum sufficiens acquirere ad sustentanda onera matrimonii. Ita docuerunt Alexander in *lin insulam*, §. *usuras*, num. 3. ff. *solut. matrim. & consil.* 27. Tiraq. de *urrog. retract.* tit. 1. glof. 18. num. 71. Plotus de *in litem jur.* §. 11. num. 29. alii congesti à Cenedo collecti. 14. ad *Decretal. Covarr. 3. var. cap. 5. num. 3.* Fontanella de *pact. nupt. clausul. 6. gloss. 2. part. 6.* Farinac. in *repor. posthum. de contract. quest. 34.* Noguierol. *alleg. 17.* Castillo de *aliment. cap. 49. §. 51.* Sed hæc interpretatio facillè convincitur, quoniam ad hoc ut debeatur interesse lucri cessantis, vel damni emergentis, requiritur quod præcedat culpa, vel mora debitoris, aut pactio inter eum, & creditorem, ut in *l. 2. §. final. ff. de eo quod certo loco, cap. 2. de offic. ordin. in 6. cap. dilecti, de foro comper.* & post alios docent Aravio in *99. moral. dispur. 1. de statu civili quest. 1.* quin immò & requiritur probatio talis damni emergentis, vel lucri cessantis, ut post antiquiores docuerunt Andreas Gaillus *lib. 2. obs. cap. 6.* Canisius de *usur. cap. 5.* quæ omnia deficiunt in præsentis casu, siquidem nullâ pactione præcedente, aut probatione oblata damni emergentis, asserit Pontifex generum lucrari fructus pignoris pro dotis securitate constituti. Tandem alii docuerunt, in præsentis casu maritum fructus percipiendo usuras non committere, quia in hoc casu nullum intervenit mutuum, nec formale, vel expressum, nec fictum, aut palliatum: quibus mutui speciebus non intervenientibus committi non potest usura. Verùm hæc interpretatio etiam convincitur; nam potius in præsentis casu præsumitur, fide habita de dote mutuum contracti, aliàs quo jure maritus posset percipere fructus pignoris, nisi præsumendo per fictionem brevis manus dotem marito solutam fuisse, & eam statim sub pignoribus mutuasse.

3. Quare his, & aliis sententiis omissis, ut veram præsentis textus rationem assignemus, præmittendum est, maritum, cui dos promissa non solvitur, non teneri sustinere onera matrimonii; immò patrem seu extraneum dotem promittentem marito teneri, dum dos non solvitur, onera matrimonii supportare. *l. si is, quem 57. §. 1. ff. de jure dot. l. si filiatio 20. §. 1. l. si maritus 47. ff. famil. ercisc.* probant Felicianus de *cenfibus lib. 2. c. 5.* Petr. Barb. in *rubric. solut. matrim. part. 1. à n. 68.* Arias de *Mela lib. 3. var. cap. 46. n. 20.* Deinde præ-

mittendum est, quod si ab initio; cum de dotis constitutione agitur, conventum sit inter maritum & dotem constituentem ut dos intra mensem, vel annum solvatur, pignoribus datis, et si interim sustineat onera matrimonii, non tamen ideo potest fructus pignoris lucrari, aut usuras dotis petere, nisi pactum intercesserit, ut interim dum dos non solvitur aliquid interessis nomine solvatur: quod pactum latè probat, & defendunt Sesse *tom. 1. decis. 68. per tot.* Gibal. *lib. 4. de usur. cap. 5. art. 15. consell. 3. per tot.* in præsentis autem textu dos de præsentis constituta fuit nullâ temporis dilatione datâ patri ad ejus solutionem. Quibus præmissis apparet vera ratio, quare in præsentis maritus fructus pignoris percipere possit, nec teneatur eos in dotem imputare, quia videlicet eos recipit non ratione mutui, nec dilatae solutionis, sed ex ea causa, quia scilicet uxorem aluit, & cætera omnia sustinuit absque dote, quæ sustinere debebat focer. Quare quid mirum si gener ex rebus loceri, videlicet ex fructibus pignorum, onera matrimonii sustinuit, quæ pater sustinere debebat; ideo non tenetur similes fructus imputare in sortem principalem. Ita docuerunt Felicianus de *cenfibus tom. 1. lib. 2. c. 5. n. 29.* Gaspar Rodriguez de *annuis reddit. lib. 3. quest. 7. à n. 41.* Arias de *Mela dict. 1. 3. var. cap. 46. n. 20.* Tota ergo ratio, quare in præsentis casu ritè, & rectè maritus lucratur fructus pignorum, consistit in eo, quia sustinet onera matrimonii, quæ focer sustinere debebat. Unde dubitatur, an cessionarius mariti possit etiam fructus ipsos lucrari, nec imputare teneatur in sortem principalem. Et etiam in cessionarium hoc privilegium transire docuerunt Rodriguez *ubi supra num. 59.* Felicianus *dict. lib. 2. cap. 5. Sesse dict. decis. 68. num. 25.* Amatus *resol. 49. num. 81.* Sed rectius contrarium docuerunt Valascus *tom. 1. consult. 8. num. 6.* Guzman. de *evict. quest. 10. num. 46.* Cancerius *part. 1. variat. cap. 3. num. 61.* Gibalin. *dict. art. 15. consell. 9.* Olea de *cess. jur. tit. 6. quest. 2. num. 43.* Leochar. de *usur. quest. 29.* quia cum hoc privilegium marito concedatur, quia sustinet onera matrimonii, & hæc æqualitas desit in ejus cessionario, cessare debet privilegium, *l. cum patronus 29. ff. de legat. 2. l. quia tale. ff. solut. matrim.* pluribus exornat Larea *decis. 31. à num. 20.* Et hac etiam interpretatione admittâ varias hujus textus ampliaciones adducunt circa dotem pro moniali promissam, nec solutam; & circa viduam, cui dos restituta non est debito tempore ab hæredibus mariti: quem casum amplectitur Noguierol. *dict. alleg. 17.* sed non audeat admittere Tapia *2. tom. catena mor. lib. 5. q. 17. art. 10.* quos & alios casus examinant, & exponunt Olea, Gibalinus & Sesse *ubi supra*, Leochar. *dict. quest. 20.*

CAPVT XVII.

Idem Episcopo a Bononien.

Michaël laicus suam nobis querimoniam destinavit, quòd N. & quidam alij Bon. ciues multa extorserunt ab eodem, & à patre suo, cujus hæres existit, nomine usurarum. Et infra: Attentius provisorus, ne auctoritate nostra in negotio eodem procedas, nisi dictus conquerens restituerit, vel adhuc restituat si quas aliquando ipse, vel pater ejus extorsit usuras.